

MEGJELENIK
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre 3 „
Negyed évre . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő: DENGÍ JÁNOS.

Kiadó és főmunkatárs: Gr. CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐSÉG:
Szent-Anna-utca 2536.

KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utczán 2256 sz.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. FEBRUÁR 1.

5. SZÁM.

Hópolyhek.

I.

Sötét ború az égen
S a földre szór hócsillagot. . . .
Röptében: pille szárnya
S a föld ölére szállva:
Megannyi drágakő ragyog. . . .

Ah ily sötét a bánat
A dalnok fájó kebelén! . . .
De hogyha szárnya kelve,
Leszáll egy hű kebelre:
D a l á b a n é g , mint drága fény!

II.

Czikázva száll a hópolyhely
Erdő, mező, liget felett . . .
. . . Ah így csapong a légen.
A messzeség ködében:
A z ifju — ábránd, — képzelet! . . .

S a nap mosolygva néz le rá:
— Repülj, repülj szegény gyerek!
Ugy is elolvad szárnyad; —
Tűzét a napsugárnak:
H a a v a l ó t megismered! . . .

III.

Ablakomon jégvirágok
S hő szívemben tűz lobog . . .
Éget, éget, — mint a lámpa
Olaja a szalagot . . .
S melyik boldogabb? . . .

Ah sorsa
Mindkettőnek egyet ér! . . .
Az elillan, mint a pára;
S ez kiég, mint lámpabél! . . .

Illyés Bálint.

A lapuváriak.

— Beszély. —

Irtá Csengey Gusztáv.

II.

(Folytatás.)

Elemér szive oly hevesen dobogott, midőn be-
lépett a kis ódon házba — aztán . . .
De hisz nem akarom én e boldog szerelem ki-

fejlődését leírni! Valahol azt olvastam, hogy a bol-
dog szerelemnek nincs története. Elemér boldog órá-
kat töltött a zongoramester családi körében, az ifju
szívek megszerették egymást és aztán az egész oly
egyszerű, oly esemény nélkül való!

Senki sem örült annyira e boldog viszonynak,
mint Melanie. Nagy gyönyörűsége telt abban, hogy a
két szerelmezzel szövetezzék; Elemérnek a kastélyban
mindig Lilláról beszélt, Lillának pedig a kis ódon ház-
ban Elemérről s azt nyerte érte, hogy mind a kettő
az imádásig szerette, védelmező, boldogító nemtőnek
tekintették, aki sok apró akadályt háritott el utjokból
s a körülményeket mindig ügyesen tudta úgy ala-
kitani, hogy a szerelmeseik tanutlanul csevegessenek.
Bekövetkezett azonban az az idő, midőn a védel-
mezőnek is védőre lett szüksége.

A zongoramesternek széles ismerettsége volt a
városban s bár nagyon visszavonult életet folytatott,
mégis megtörtént, hogy egyszer máskor meglátogatták
ismerősei. Egyszer egy fiatal embert mutattak be csa-
ládjának, valami Kovács Ármánd nevű szép, de igény-
telen állású fiatal ember volt, ki azonban az első be-
mutatás után csakhamar gyakori vendég lett Benedek
ur házában s a véletlen mindig úgy akarta, hogy ak-
kor Melanie is ott legyen.

Elemér eleintén nagyon haragudott erre a jöve-
vényre, a sárkány nem őrzi hivebben Dárius kincsét,
mint ő Lillát, féltékeny volt nagyon; de csakhamar
kezdett észrevenni egyetmást, ami mindinkább arra a
gondolatra téríté, hogy Kovács uramnak kisebb gondja
is nagyobb, mint hogy Lilla sötétkék szeméibe kandi-
káljon, jobb szerette azokat a kékes fényű fekete -sze-
meket, melyekkel Melanie grófnő oly epedően né-
zett rá.

Hm! az ember még gondol valamit.

Egyszer megtudott valamit, aztán meg nem áll-
hatta, hogy Lillát is kérdőre ne vonja. Hátha az még
többet is fölfedezhet? A lányka olyan ártatlanul nézett
rá, hogy első tekintetere meglehetett látni, hogy biz-
ő szegényke semmit sem tud.

— Hiszen jelenvoltál, mikor bemutatták — mondá

Elemérnek, — minek kérdezed én tőlem? Melanieval úgy tudom, egy bálban ismerkedett meg.

— Hm! aztán egyebet nem tudsz?

— Nem én, kedves Elemér, hát mit kellene egyebet tudnom?

— Azt, hogy ez a patvarista nem más, mint Hollókői Ármánd báró, Melanie titkos jegyese, aki neki itt nálatok ad rendez vous-kat.

— Álmodtad te ezt?

— Nem biz én édesem! — A báró maga árulta el előttem. Valami bajuk van, a báró kétségbe van esve és ezt a levelet kívánja a grófnő kezeibe juttatni. Én nem akartam magamra vállalni a dolgot és azt mondtam neki, mi közöd neked szegény lóftuti patvaristának egy grófnőhöz? Ekkor vallott be mindent s kért minden szentekre, hogy adjam át e levelet a grófnőnek. Kedves Lillám, Melanie eddig sok jót tett velünk, ezt meg kell hálálnunk, már most mi leszünk neki segítségére. Hanem ehhez szükséges, hogy Melanie ne titkolózzék előtted. Tudod mit? itt hagyom nálad ezt a levelet, add át te Melanienak, aztán vallasd ki.

Ugy történt.

Másnap Elemér kisirt szemekkel találta Lillát, megrémült.

— Az istenért mi bajod?

— Szegény Melanie!

— Nos mi baj?

— Férjhez szánták egy gazdag porosz grófhöz, ekkor a báró arra a kétségbeesett lépésre vetemedett, hogy megkérte Melanie kezét; de az apa elutasította, mert Ármánd a porosz grófhöz képest nagyon szegény ember, amannak pedig nagy befolyása van Bécsben az udvarnál. Ezt írta meg Ármánd Melanienak.

Harmadnap Elemér azzal a hirrel lepte meg Lillát, hogy Melaniet ma reggel hirtelen anélkül, hogy ő valami felől tudott volna, hintóba ültették s anyja elvitte őt Bécsbe valami rokonukhoz s többé haza sem hozzák. Csak annyi ideje maradt, hogy egy pár bucsuzó sort csusztathatott Elemér kezébe Lilla és Ármánd számára.

Pár hét múlva Elemérnek is bucsuznia kellett. Esztendeje lejárt, a grófi család Bécsbe költözött, ő pedig Göttingába készült a theologiai fakultást bevégezendő.

Könyvek közt váltak el, de a legjobb reményben.

Fél év múlva Lilla egy levelet kapott Bécsből Ármánd számára, ki néha meglátogatta Waidmannékat s Lillával el-el beszélgetett a régi jó időkről. — A szegény ifju még mindig nem mondott le a reményről, hogy Melanie végre is hirt ad sorsa felől.

Nem csalódott. Abban a levélben Melanie megírta szökése tervét.

Az öreg Márton urat jól ismerték mindaketten Waidmannék beszélgetései után.

Melanie hozzá menekült, hogy mit tett a báró, azt is tudjuk.

Csak azt kell még hozzá tennünk, hogy sem Lilla, sem Elemér nem tudtak erről semmit.

Mikor már végrehajtották a vakmerő játékot, még akkor sem merték efelől tudósítani őket, féltek, hogy valami ügyetlenség által el lesznek árulva,

Pedig nem ártott volna közölni a dolgot azokkal, akiknek nevét fölvtették.

(Folyt. köv.)

Mysterium és moralitás.

Bayer Ferencztől.

(Folytatás.)

A kezdetben csak csekély mérvben látványított isteni tisztelet mindinkább megtelt szemléltetésekkel, míg végre a kor követelményeinek megfelelőleg e pusztán érzéki gyönyört vadászó részek, tulnyomó mennyiségük miatt, a tulajdonképeni misétől elválasztva külön, önállólag is lettek előadva, mintegy másodrangu isteni tisztelet. Elszakadván az egyháztól, vallási eredetét tisztán nem őrizhette meg a mysterium; tulajdonképi ezélja s rendeltetése szemelől vesztésével pedig mindinkább népmulattató játékká válván, benne a kezdetben csak egyes vonásokban belészivárgó népies elem foglalt mindinkább helyet, mivel a vallás alap hovatovább háttérbe s végre teljesen kiszorult; úgy, hogy ezután a bibliai vagy legendai tárgy csupán keretül szolgált, melyen belül a nép pajzánkodó csinyja korlátlanul, szabadon üzte játékát; — végre még egy lépéssel haladván előre a mysterium, a vallásos keret, is eltűnt s az első világi dráma lépett életbe.

A mint a dráma az egyház szertartásaiban leli eredetét, úgy a színészek művészetüket megalapító elődjeiket a papság soraiban találják.

Az első színész pap volt. Eleinte hivatásuk szerint az istenisztelet alkalmával azokat, mint ennek lényeges részeit béleszöve, — azonban később a mise idején kívül is a nép gyönyörére adták elő papiszinjátkaikat.

Hogy a nép általában szeretettel és vonzalommal volt e drámai előadásokhoz, annak legkiválóbb bizonyosága azon körülmény, hogy az ilyen mű színjátékok száma annyira szaporodott s előadásuk oly gyakorivá lett, — hogy már 1210 körül III. Inceze pápa „ezen veszélyes művészet gyakorlatától“ a keresztény egyház minden papját eltiltotta. — A míg a papság tartotta kezei között a színjátékok előadását, addig a mysteriumok eredeti alakjuk s modorukban vajmi csekély változást szenvedtek. Azonban az egyház azon törekvése, hogy a megtérített nép és a közöttte fennálló még laza kapcsolatot mindinkább megszilárdítsa, — kedvezni akarván a népnek s őt mindenkép feltétlen hatalma alá kecségtetni, egyes köztekintélyű férfinak megengedte, hogy a színjátékok előadásában közreműködhessek.

A népies elemnek illetén, bármily csekély mértékben belevonása a mysterium eredetiségét okvetlen

megváltoztatta, s ez a drámai zsengek fejlődését s gyarapodását szülte. A midőn a pápai tilalom következtében a papság a színjátékoktól részvétét volt kénytelen megvonni, — a nép, mely ezen kedvencz multságaitól megválni többé nem tudott, magához ragadta az előadási jogokat s országszerte játszott mysteriumokat. — A megváltozott kezelőkkel maga a dráma is megváltozott s alakja meg tartalma s előadási modora is mássá lett, mint eddig volt. — Ez azon időpont, amelyen a megtért népek az őseiktől megtagadott multságokat ismét visszavették birtokukba. Természetszerűleg a a nép kezében teljes átalakuláson kellett mennie a drámának, amit a következő időkből fenmaradt emlékek eléggé bizonyítanak.

Ha a dráma fejlődése menetét saját irodalmunkban tekintjük: vajjon találkozunk-e története fonálán a költészet ilyenmü termékeivel? Amint egyrésztől az eddig mondottak után, — melyek ha nem is zárják ki a lehetőség esetét, — eltekintve attól, hogy egy helyütt ilyen zsengek léteztére reá is mutattunk, — inkább általánosságban a keresztény dráma fejlődésére vonatkoznak, semhogy kizárólag a magyar nemzetét tüntetnék fel; — ugy viszont másrésztől a hiu és magyar faj rokonságát tagadva, krónikásaink csacska feljegyzéseinek sem adva hitelt, tulajdonképen nem találunk még szilárd alapot, hogy kétségbevonhatlanul állithatnók, miszerint nálunk is megvoltak ezen egyházi színjátékok, jöllehet nem vonjuk kétségbe azok léteztét hazánkban, sőt inkább a magyar megkeresztelkedése óta, tehát a keresztény egyházmegalapításával Szt. István alatt azonnal reményljük nyomait feltalálhatni, — mégis bizonyítékok hiányában vakmerőség lenne ilyesmit állítani. De segítségünkre a Magyarországi keresztény egyháztörténete nyujt ilyen kétségbevonhatlan adatokat.

Az 1279-iki budai nemzeti zsinat VIII. kánonja ezen szavai „a papok ne hallgassák a histriákat, jocularokat és mimusokat“, nyilván bizonyítják, hogy hazánkban is voltak ilyenmü színjátékok. Minthogy pedig ezek nem állhattak elő kevéssel előbb, mint e kánon papokat a hallgatástól eltiltja; továbbá pedig előbb a papságnak kellett színészkednie s e szini-előadásokkal a kereszténnyé lett magyarokat megismertetnie, — hogy később a nép emberei vévén kezökbe ezen előadásokat, ők még a hallgatástól is voltak eltilthatók, — okvetlen azt a következtést kell vonnunk, hogy a keresztény egyház megalapításával hazánkban is felütötte sátorát az egyházi dráma.

De minthogy az idézett kánoni hely egyenesen a hallgatástól tiltja el a papokat, látjuk, hogy itt a mysterium az 1210 pápai rendelet folytán a papság foglalatosságaihoz már többé nem tartozott, hanem azt egyedül a nép emberei üzték. Arra is lehet az idézett kitételből következtetnünk, hogy ez időben már Magyarországon is külön kastot képeztek a színészek, akiknek ily előadások tartásán kívül egyéb foglalkozásuk nem volt. Ha ez időig a drámát hazánkban nem

is ápolták volna, — Kún László kormánya alatt annak terjedésre s fejlődésre elég alkalma nyílt. Hol s mikor fejlődnek a színjáték, ha a fényüzés korában nem?! A fényüzés pedig e korban hazánkban egész terjedelmében lépett fel, az élet minden mozzanataira gyakorolva befolyását.

A királyi udvar s maga László életmódjával a a legjobb példát adta nagyjainknak. A király szünni nem akaró lakomákban dözölt kúnjaival; ágyasai tiszteletére számtalan s különbnél különb kalandokat tartott, melyek a köznép előtt sem maradtak ismeretlenek — Királya példáját követve a nemesség is tartott udvarákon a jocularok mellett mimust, histriót; a nép pedig a csapszékekben csoportosult körjök. Ezek előadásai majd komoly, egyedül a bibliai vagy legendai tárgy száraz párbeszéddé alakításából, — majd pedig tréfás, a népeletből vett s nevetésre szánt jelenetek beleszővésével füszerezett színjátékokból állottak. Az ez utóbbiakból fejlődött eredeti népi bohózatok adtak a főnnebb említett zsinati tilalomra okot. — Az ilyen színészek az egész országot bejárták s előadásaik mindenütt köztetszésben részesültek. Erről tanuskodik Zsámboki, aki a mohácsi veszedelmet egyenesen ennek tulajdonítja; ugyanis látván a törökök, hogy a magyar főurak „theátrumok örömeibe sülyedtek el“ — mintegy büntetésképen határozták el a háborút II. Lajos ellen. Nem akarjuk Zsámboki ezen állítását valónak venni; de elég bizonyosságot találunk ezen szavaiban arra, hogy a Jagellók korában nálunk éppen ugy, mint a középkorban Európa többi nemzetinél általában, elvolt terjedve a színjáték. Önkénytelenül következik azon tényből, miszerint az ilyen előadások a nemzet minden rétegeinek kedvencz multságát tették — hogy azok ugy eredeti tartalmuk, mint eme szinezet tekintetében megváltoztak; ami máskép nem is gondolható, mint-hogy a papok kezeiből tisztán világiakéiba kerülve, mindennemü összefüggésük a vallásos szertartással megszakadt. Hogy ezek megváltozása nem egyszerre, minden átmenet nélkül történt, — a dolgok természetes fejlődésében rejlik. Az eredeti mysterium fokról-fokra változott, míg elérte ama alakját, melyből a mohácsi vész után az első történeti dráma előállott.

(Folyt. köv.)

Ó hogy repes....

(Mirza-Shaffy)

hogy repes szívem,
Majd félve rezg, remeg, —
Ha lánykám könnyeden
Elöttem ellebeg.

A hosszú patyolat
Testén végig simul,
Szemében tűz fakad,
Szemében lángja gyul.
Hollófűrt omlik el
S éjt hó-nyakára füz,

*

Hullámszik a kebel,
Hullám hullámot úz.
Mindütt báj és kecsék,
Mindütt kék és gyönyör;
Mondhatlant érezek,
Mondhatlan vágy gyötör.
Csodás bűv fogja el
S heviti szívemet,
Ha könnyed léptivel
Ellőttem ellebeg.

Rózsa s náreziusz virul
Az éjszinű zekén,
Alatta felpirul
Selyemfény öltönyén;
S a kisdud lence láb,
Parányi lány kacsó,
S pir-ajkain a csáb,
Mind, mind oly üdvadó!
Ó, hogy repes szívem,
Majd félve rezg, remeg, —
Ha lánykám könnyeden
Előttem ellebeg.

Sziklai Soma Kornél.

Egy louis d'or.

Néhány évvel a 1789-ki forradalom előtt, egy zord téli estén egy kis tü-árus fiúcska üté fel sátorkáját a párisi boulevardon. Az akkori időben e hely még nem volt oly szép, oly keresett mint ma s a nap lenyugta után csak itt-ott volt néhány egyén látható. A fiúcska pislogó mecse kevés ember figyelmét vonta magára s egy vevő sem jelentkezett de ő nem volt a sétáló közönségével megelégedve s vig énekeket siró hangon kezdte ordítani, beleszövéen egyszersmind áruis szépségét, olcsóságát. A kis kereskedő jól számított, ezen csel csakugyan oda vont néhány vevőt s rövid idő alatt több száz tüt adott el; a haszon azonban oly csekély volt, hogy még csak az olaj árát sem fizeté ki; de ő nem vesztve türelmét, folytatá az éneket, újra magasztalván áruis. Végre egy gazdag, köpenybe burkolt egyén, ki sátora előtt haladt el, állt meg. „Hamisan énekelsz bohó gyermek“ — mondá az érkezett. A gyermek félbeszakítván énekét nem kevés gunynyal felelt, mig szemeivel egyet pislogott.

— Hisz nem az ön énekmesterétől kapok tanítást.

E feleletre az idegen nagyot kaczagott.

— Hogy hívnak? kérdé a gyermeket érdekl.

— Ágostonnak.

— És még?

Más nevem nincsen.

— De atyád vagy anyád nevét mondd meg.

— Én nem ismerek egy öreg nön kívül, ki gondomat viseli, senkit. Ő pedig nem lehet anyám, mert valahányszor kevés tüt adok el, kegyetlenül megver.

— Meg ver-é ma is? — kérdé az idegen mosolyogva.

— Hm, mondá a fiú, arczán egyet fintorítva, az könnyen megtörténhetik, főleg ha ön itt fecseg velem s nem engedi vevőimet ide csalogatnom.

E szavak után újra kezdé a kis kereskedő kiabálásait, de hiába, vevő csak nem jött. Az idegen észrevette a gyermek elkeseredését, ki is hozzá fordulván, reszkető hangon így szólt:

— Uram, ön nekem sok szerencsétlenséget hoz!

— De hát mért nem ajánlod nekem áruidat? — kérdé az idegen.

Ágoston türelmét vesztve neheztelő pillantást vetett az idegenre, szép öltözékére s mondá.

— Nem úgy néz ki az ön öltözéke uram, mintha azt ön maga javítgatná.

— Mi közöd öltözékemhez, ne fogd! s adj nekem tüt. E szavaknál az idegen egy pénzdarabot tett a gyermek kezébe.

Ágoston megnézi s a bámulat egy nemével, fojtott hangon mondá: „Egy louis d'or!“ . . .

— Ah uram, megtarthatja egész sátorkámát s még kétszer annyival tartozom önnek.

— Tartsd meg az egészet, mondá az itju, összébonván köpenyét, de ne énekelj többé oly hamisan; igyekezzél öreged ütéseit elkerülni.

— Uram! mondá a fiú, — még mindig nem tudván ámulatából magához térni — uram, ön e louis d'orral megalapítá szerencsémét, mondja meg kérem nevét, hogy meghálálhassam egykor jóságát.

— Nem kell azt tudnod, — felelé az idegen s elakart sietni; de Ágoston kulcsolt kezekkel futott utána s kérő hangon mondá:

— A nevét, jó uram!

— St. Germain marquis, — mondá az idegen alig hallhatólag s tova sietett. A gyermek darab ideig mozdatlan maradt, mintha a hallott nevet akarná emlékébe vélni. Végre összetevé sátorkáját s magában mormogva hagyá oda a boulevardot. „St. Germain, St. Germain; nem, nem fogom elfeledni.“ —

Husz évvel az említett téli est után, tért vissza St. Germain hazájába. A szomorú évek a kedélyes nemes marquis szívében s arczán mély nyomokat hagytak maguk után. Ő, ki előbb a leggazdagabb franczia főurak egyike volt, hazájába tértekor mindenétől meg volt fosztva; volt ugyan még néhány kisebb birtoka, melyet törvény utján visszanyerhetett volna, de még a per kezdéséhez sem volt pénze.

Barátjai pedig, kikkel azelőtt jóságát gyakran érezteté, nem akartak egy politikailag bélyegzett egyént segíteni, nehogy az uralkodó előtt érdemök csökkenjen.

Egy napon egy gyönyörű fogat állt meg a marquis elhagyott, nyomorult laka előtt. Egy fiatal ember, kinek csinos külseje a jólét s elegancia bélyegét hordá magán, lépett ki abból s a marquis ajtaja felé közeleddett. Oda érvén, kopogtatott.

A marquis, kinek már inasa sem volt, maga nyitá ki az ajtót.

— St. Germain marquishoz van szerencsém? — kérdé az idegen udvariasan.

— Igen — felelé röviden a marquis, fürkésző pillantást vetve az idegenre.

Rövid beszélgetés után így szólt az idegen:

— Uram, megtudtam, hogy jövője egy költséges pertől függ és hogy ön ezen pert pénzhiány miatt nem kezdheti meg.

A marquis mozdulatot tőn.

— Bocsánat uram, — folytatá az idegen, — ön azonnal meg fog érteni. Én Páris leggazdagabb kereskedője vagyok, s egész vagyonomat az ön kezébe rakom le.

— Uram! kiáltá a marquis a meglepetés hangján. — Uram! kinek köszönjem e forró részvétet?

— Ágostonnak hívnak — felelt az idegen nyugodtan, — nem emlékszik ön már rám? A marquis gondolkodott, gondolkodott, de a boulevardi kaland nem jutott eszébe. Ekkor elbeszélé az idegen maga az alamizsnaként kapott louis d'or történetét.

— E louis d'orral — folytatá a kereskedő, — nagyobb sátorkát vettem s már néhány nap mulva nyereségem tetemesen növekedett. Nyereségemmel bóltom is nagyobbodott, végre szorgalom s kitartás mellett mostani vagyonos állásomat vívtam ki. Ezt mind önnek köszönhetem uram, ön vont ki nyomoromból. Kérem, fogadja el ajánlatomat. A marquis engedett a kereskedő kérésének s rövid idő mulva visszanyeré vagyona egy részét s a St. Germain család ma ismét régi fényében ragyog.

Gr. Csáky Alfonz.

IRODALOM.

✓ (Téli estékre. Beszélyek és rajzok. Irta **Wühl Jákó**. Budapest 1878. A „Hunyadi Mátyás“ intézet nyomása.)

Wühl Jákó, több vasuti szakművével, mint tudjuk, máris tekintélyes nevet vívott ki magának a szakirodalomban. „A vasuti könyvvitel“ 1. kötet „A világforgalom eszközei“ 2. kötet „Magyar közlekedésügy“ 3. kötet egytől egyig elismerést aratott. Ő azonban — a legtöbb szakegyéntől elütőleg — nemcsak a tudomány komor és rideg mezején munkálkodik, de gyakran a szépirodalom virágos berkeit is fölkeresi, hogy amabban kifáradt lelke emebben enyhülést, üdülést találjon. S ezt művei megítélésénél különösen tekintetbe kell vennünk; s azt hisszük, helyes uton járunk, midőn idevágó műveinél nem lépünk fel oly igényekkel, minőkkel a specialiter utóbbi téren működő íróknál föllépniünk kell. **Wühl** a szépirodalomnak elbeszélő részével foglalkozik; s hogy itt is mennyire igyekező, mutatja „A végendelet“ című regénye, „Kalászkok az élet mezejéről“ „A kik czélt tévesztettek“ s e legutóbbi beszélygyűjteménye, melyről jelenleg röviden megemlékezni akarunk. E legújabb könyvében két beszély és két rajz van, melynek egyike („Emma naplója“) lapunkban volt közölve.

Az első beszélyben („Aurelia grófnő“) ügyesen és élénken rajzolja a szerelem hatalmát, mely lerombolja a születési előítéletet, rangfokozatot s bár súlyos küz-

delmek árán, a két szerető sziv között eltünteti a társadalmi korlátokat s megadja nekik azt, amit megérdemelnek: a boldogságot. A cselekmények egyszerűségük mellett is érdekesek, a jellemek rokonszenvesek és következetesek s a kifejtés is kibékítő. „A proletarius leánya“-ban egy szegény család s különösen ennek leánya **Mariska**, széplelkűsége, önállóságának, büszkeségének a nyomorban is megtartása s leginkább a lelkiismeretes hivatalnokok szomorú állapota van híven, igazán, meghatóan ecsetelve. Itt szivesebben vettük volna, ha a némely hivatalfőnöknél meglevő gyöngeséget, lelkiismeretlenséget, durvaságot és nemzetellenességet, nem oly elburkoltan, de nyiltabban s merészebben ostorozza. Pattogó karikás kell az ilyeneknek, nem pedig mézbe mártott gyöngé labdac, mely leüzze őket ama polczról, hol minden, csak bárgyúság, lelkiismeretlenség és hazafiatlanság nem türehető. A „Romeo“ című karczolat határozottan gyöngé s nem egyéb egy ötlet futólagos papirratevésénél. Egészen elüt ettől „Emma naplója“ az ártatlanság csodás hatása a majdnem elfásult tékozló apai szivire. Általában **Wühl** ügyes elbeszélő s ha gondal dolgozik, nem utolsó lélek- és állapotfestő is. Érdeket mindig tud kelteni tárgyának s világos, könnyű előadása, némi felületességet leszámítva, beszélyeit mindig élvezhetővé fogják tenni. Különben, mint mondtuk is, ő nem hirtvágyból működik e téren, hanem saját lelkének felüldítése s fölfrissítése czéljából s így a kritika és közönség sok olyat elnézhet neki, mit különben el nem nézne. Kívánjuk, hogy hovatovább nagyobb sikerrel lépjen fel s minél több enemü munkát adjon e tekintetben különben sem valami gazdag irodalmunknak.

Argus.

Aesthetikai levél egy nőhöz

(A szomorú és vészes.)

(Vége.)

Mennyire elborult kegyed szánakozó keble **Kármán Fannija** irgalmatlan végzetén. Sehogy sem tudott menekülni ama gondolattól, miként lehetséges, hogy ily dús érzelmű lény nem találhatott irt forradó sebére, hogy egy atya szörnyűsége ennyire megfélekedezheték szülei kötelméről, hogy egy nő, bár mostoha anya, ily nőietlen, visszajesztő bánásmódra vetemedjék? — Kegyednek ugy látszik csak édes anyja volt, édes anyja, ki gyermekét szive felének tartja és baját önkéntelenül megérzi, szorongva dédelgeti. A szerelem, mely annyi jónak kútfeje, ugyanannyi rosznak is eredő oka lehet. Fanni elveszté édes anyját, atyja más nő karjaiba dőlt — a szegény Fanni nem létezett többé. Kihez forduljon a fiatal leány, ha szülei eltasztják maguktól s még hozzá oly leány, kiben az érzelemgazdagság szinte kicsordítja szivét? Keble föltáruelni vágyott és lakatot vertek reá. Serkedő titkait egy rokon kebelnek akará megsugni és beléforraszták. Tanácsadót vezetőt, kívánt és ellőkék. Kihez folyamodjék, ki szive, élete utján kalauzolja? Kettős árva volt; a kinek az anyját eltemették s akinek

az élő atyja megkérgesült! Önmagától rimánkodék segélyt. Önvigaszával szárítá fel könyeit, elzárt gyötrelmével kárpótolá magát. Hisz ezt senki sem tilthatá meg neki, senki sem gátolható benne. A sziv független, örvendhet, szomorkodhatik; akár ujjong, akár gyötördik, egyiránt önmagában vesztegelhet.

De a rokonszívek kitalálják egymás baját. Fanni közelében egy sorsverte nő tartózkodik, ki fájdalmas helyzetét csakhamar ki fürkészi. Enyhíti amennyire enyhítheti, részvétével bánatát, csakhogy ő e bánat mögött más érzelmenek sarjadását is észreveszi. Fanni szerelmes. Titkolt szerelem gyönyörével szeret. Hogy is merne ő, az elhagyott, a megvetett nyíltan szeretni? Hogy hihetné ő, akit senki sem szeret, hogy legyen lélek, a ki viszonozza szeretetét? Vakmerőség, önteltség volna föltennie, hogy létezik kebel, amely vonzalmára érdemesítse! — Csalódott, édesen csalódott. Akit bátortalan tekintetével vágyakozva kísért, megérté szive halk hullámzását, egybefüze sohajait az ő titkos epedésével. Már meggyőződék, hogy szeretik, imádják, midőn a szivtelen apa közberont s a szerelem palástolt kötelékét széthasítja. Neje fondorkodása, másodgyermekei boldogsága követelte. Nekik volt udvarlóra, leendő férjre szükségök. Nevetséges, hogy a lealjasított Fanni szeressen, szerettségé attól, kire a kisasszonyok áhíznak. Szegény Fanni! ami kínos helyzetét elviselhetővé teheti vala, ami balzsamot csöpögtethetett volna keble sajnó sebére, azt is feldúlták, azt is megbonták kárörvendő kajánsággal. Szegény Fanni, szenvedése elfonyasztá s csak az hegesztheté némi módon roncsolt lelkét, hogy egyetlen barátja, mindene csuká le hálát mondó szemét. Kegyetlen kegye a sorsnak!

Összemérhető-e Ilonka bűja Fanni gyilkos végzetével? Azt legalább atyja veheté körül kenetes szavával, Fanni ellen minden összeesküvék legközelebbi rokona könyörtelenségében. Ilonka szerethetett, Fanninak még szeretnie sem volt szabad. Ilonka és szerelme közé a rang, Fanni és szerelme közé apai érzéketlenség férközék. Ilonkában a lehetetlenség tudata mondott le, Fannira nézve minden lehető volt, egykéznek intésétől függött minden s ez zuzta össze.

Mindkét eset szomorú. A szerelem hatalma diadalmaskodik mindkettőben, de e diadal két ifjú életbe kerül s annyit bizonyít, hogy az igaz érzelem nem tágit még a legválságosb, legkínzóbb vég előtt sem. E két zsöngé leány önvétke nélkül részesül oly kemény csapásban s tür a halálig. Egyikök sem gondol a megtorlás, a bosszú vagy csak jogos követelés eszközére is. Az ellenkezés, a szembeállítás nem fér meg ártatlan jószáguk természetével. Megnyugszanak színleg sorsukban, hogy bensőleg annál szilajabb rohamossággal siessenek megsemmisülésök örvényébe. Akaratlanul sodratnak a vész hálójába s még csak szabadulni sem igyekeznek. A megadás szelidsége még a zúgolódás ürügyét is el altatja; szenvednek, míg a türelem hurjának pattanásával maguk is elnémulnak.

Igazságtalanságnak bélyegezhetnők a gondviselés ily okadatolatlan eljárását e két büntelen lényvel,

azonban nem tesszük, mivel úgy is érezzük, mily mérhetetlen, kiszámíthatlan a kívülünk fekvő s más törvényeknek alárendelt tényezők befolyása, önéletünket átídomító erejük. Tudjuk, hogy mi vagyunk a gyöngébb rész s ha szembeszállunk velök, hátrálnunk vagy megtörnünk kell. Ha Ilonka magas állásu kedvesét kényszeríteni akarta volna fölébresztett indulatának elismerésére, kielégítésére, nem veti oda magát a fölháborodás hevének vagy épen lealacsonyító föltételek, megpirító ajánlatának? a mi szükségkép erényeinek fölládozásával, hogy ne mondjuk meggyalázásával történheték csak. Ha Fanni annyi sérelem után a szerelemben keres elégtételt, atyja ellen pártot, kedvesével szövetezik, a gyermeki engedelmisséget fölmondja s erőszakkal kivívja keble igaz követelményét, nem idézi föl maga ellen környezetének megrontó haragját, nem kényszeríti elő kikerülhetlen romlását? De hisz ez, a természet ily érzékeny alapjánál fogva lehetetlenség. Ily természetek nem láznak föl, nem csikarják ki mindenkép legmegilletőbb jogukat sem. — Ily természetek ki szoktak térni a szenvedélyes állapot keletkezésének, megbirják a legörnyesztő bántalmat s a kifogyhatlan türelem megadásához menekülnek. Ily lények szárandó vesztén csak szomorkodhatunk, sajnálkozhatunk és csodálhatjuk lelki magasztosságukat. Vannak azonban oly jellemű, oly alkatu lények, melyekben a jószággal, fedhetlenséggel hasonló mennyiségű szilárdság, erély párosul s a melyekben e két tulajdon csak addig működik összhangban, míg egymást ellensúlyozhatják. A mint az erély a békéltető hajlamnak föléje kerül, megszűnik a lélek egyenmértéke s megkezdődik a harc.

Az emberi életnek, cselekedeteinknek irányát nagy részt érzelmeink határozzák, van azonban egy tehetségünk: akaratunk, mely az érzelmeknek gátot vehet s a míg az akarat ezeket zabolázza, nem kell tartanunk felülkerekedésüktől. De ritka az eset, hogy a lobbanékony természet fogva tartsa az érzelmeket s rájuk küldje a fékező akaratot. Nem különben ritka, hogy kedves tárgyunktól egy könnyen vagy épen kényszerű meghagyásból megváljunk. A mit vagy akit fő ragaszkodással kedvelünk, szeretünk, érte lelkesedünk, legyen az élő vagy élettelen dolog, érzelem vagy gondolat, a legveszélyesb pillanatban sem fogunk távolodni sőt ellenkezőleg, ekkor leszünk folyvást sarkában s ha támadás fenyegeti, melléje sorakozunk, készen minden eshetőségre. Kedves gondolatunkat valóítani, kellemes indulatunkat ápolni, élvezni iparkodunk s féltjük mindkettőt. Ha vonzalmunk, ragaszkodásunk szenvedélylyé fokozódik, ha bármily módon is akarjuk azt valamely külhatástól megvédeni, ha szándékunk már megküzdenni is képes érte, elvetők a kockát s vagy győz gondolatunk, érzelmünk vagy bukunk velök együtt.

Arany Ágnes asszonyában a tiltott szerelem kiirtahatatlan gyökeret vert. Anyyira elvakítja, anyyira elkábítja bűnös érzelme, hogy esztét is megzavarja, elnyomja és vizatarthatatlanul utána indul. Semmi sem bírja vissza rántani a ballépéstől. Anyyira buzog érzel

me dagályától keble, hogy bele egyezik férje meggyilkolásába. Szeretője végzi a szörnytetet, de ő adja hozzá az engedélyt, ő, kinek hitvesi hűséggel kellett volna csüngnie férjén vagy ha már nem szerette, legalább tisztelné, őrizné életét. Így az amugy is vétkes szívét gyilkolással szennyezi be. A miért már lakolnia kell vala: hűtlenségét, a szerelem esküje szegését borzalmas tettel peccséli. A gonosz cselekedet azonban csakhamar iszonyú kiábrándulásra készíti. Pirosló vérfoltjai a lepedőnek, melyből azokkal együtt a fölzúgó vádat is ki akarja dörzsölni a patak vizével, saját nyelvei lesznek árulói égbe kiáltó tettének. Ágnes asszony börtönbe jut, hol a magány rémületes csöndje, a vak sötétség tántorító ürje. fintorgató kísérekkel rakja meg lelkét. A mire rávivé lázongó szenvedélye, a mit veszedelmes önelhatározásból hajtott végre, az most rettentő tulságban veszi meg rajta bérét. A merény egész borzasztósága száll föl benne. Lelkiismerete ébredezni, zajongni kezd. Értelme borul, ingadozik, meglyukad. Minél tovább töpreng, annál inkább riad. A mitől előre borzong, bekövetkezni látszik. Az örülés izgalmai környékezik s midőn az ítélő bírák színe elé hozzák, csakugyan megbomlik esze. A bírák maguk is eliszonyodnak a bűnnek ily büntetésétől. Legszigorubb ítéletök sem mérközhetnék vele. Őket is megijeszti az igazság részrehajlatlan mérlege.

Szánalommal néznek ő rá,
Egy sem mérges vagy mogorva.

Szánjuk, pedig vétkes. Igaz, de vétkétől megtisztult gyötrelmes lélekfurdalásai tüzeiben. A mire szenvedélye ragadta, magával hordá a bűnhődés csiráját. A mit el követett, fölháborító, de a mit szenvedett érte, kiengesztelő. S ha amazt roszaljuk, ez kibékít, ha amattól vissza rettenünk, ez szánalmat gerjeszt bennünk. Ha a bűnt ily bűnhődés éri, csak megnyugodnunk lehet az igazság szellemének eljárásában.

Mily egészen más neme az érzelmeknek származik bennünk Ágnes asszony mint Ilonka vagy Fanni sorsából. Míg ezeken csak szomorkodunk, sajnálkozunk, addig azt féltjük és szánjuk is. Míg Ilonka és Fanni sorsát nem valamely elkövetett hibás cselekedet vonja maga után s nem is tekinthetjük ennek büntetése gyanánt, addig Ágnes asszony mindennek az oka. — A természetes halál, melytől semmi sem óv meg, mely ártatlant és bűnöst, ifjút és öreget egyiránt fölkeres, itt szóba sem kerülhet s így rajta kora vagy későbbi bekövetkezten csak könyezhetünk.

Az önelhatározásból folyó tett s gyászos következménye az, amit tragikusnak nevezünk. Az indító oka a cselekedetnek pedig maga a tragikum, minthogy magában foglalja az illető egyénnek kifejtendő sorsát: bűnét és bűnhődését. Ágnes asszony vétkes szerelmének nyilvánulása elkerülhetlen bukásának előzménye.

Nem tudom, elfogadja-e kegyed, ha a tragikumot magyarán **v é s z e s n e k** hívom. E fogalom sokkal világosabb, érthetőbb, átlátszóbb, ha saját szavunkkal jelöljük s azt tartom, amaz elnevezés annyira-mennyire ki is meríti. A vészes magában bírja azt az értelmet, mely

megmagyarázza veszélyes voltát bizonyos személyre nézve ama mozzanatnak, mely azzá lesz, a mint bekövetkezett s így Ágnes asszony tévedése sem fordítható el többé.

Mert hiában tiszta a gyölcs,
Benne többé semmi vérjel:
Ágnes azt még egyre látja
S éppen úgy mint akkor éjjel.
Óh! irgalom atyja, ne hagyj el...

Moller Ede.

Hajdan és most.*)

„Lányomnak szólok, menyem is értse.“

Midőn beismerte asszonyom, hogy a nők fényűzők és hiuk, nemcsak bennünk férfiakban kellett volna e hibák orvosát keresnie, de mindkettőnkben egyaránt.

Mert nem elég kívánni azt, hogy olyanok igyekezzünk lenni, mint a hajdani férfiak, „kik nem szítoták a hiúság tüzet“ stb. Önöknek is, asszonyaim, igyekeznük kellene arra, hogy e hiúság tüze ne legyen olyan erős parázs, mely a legcsekélyebb szításra is lángra lobban; oda törekedniök, hogy megvetésünket minél kevesebb divatbákkal legyünk kénytelenek éreztetni, ha a hajdani férfiakat akarjuk utánozni s ha kívánják, hogy az olyan magyar hölgyet, kinek szívében hazaszeretet nem honol, koresznak nyilvánítsuk: tanulják, óh tanulják meg minél többen, hogy mi a hazaszeretet s ápolják e szent érzelmet fennen dobogó kebleikben mindenha.

S ha mi, miként a hajdani férfiak, a nőnek támaszlopai, ha erős bátor, határozott jellemek, egy-egy földi istenek, olyanok, kik a nőket angyalokul tekintik, óhajtanánk, akarnánk lenni: önök is kísétsék meg bennünk a férfit, az ilyen férfit tisztelni csupán s ne keressék lépten-nyomon a gazdag, tehetős vagy jövedelmező állásu embert mindegyikünkben s mindenkor.

Mert hiszen, ha körülnézünk a mai kor női között, mint ön tette, asszonyom, az ifjakkal: mit tapasztalunk?!

Hát ők minek tekintik a házasságot?

Nemcsak szokásos viszonyoknak, de leggyakrabban: a mulatságokba vezető utnak, fényűző hajlamaik kielégítésére legalkalmasabb eszköznek s a legjobb esetben: kényelmes életet biztosító intézménynek. (Tisztelet a kivételeknek!)

Ha tehát a házasság alapját mainapság nem a tiszta szerelem képezi s ha rút önzés és érdek vezet abban lépteinket — mint ön asszonyom mondja — ve-

*) Reflectálás egy lapunkban megjelent hasonezimizű czikkre. Szerk.

lünk együtt önök és talán nagyobb részben okai, hogy a nemes és boldogító házas étellel oly ritkán találkozhatunk s hogy önök nők „meg se közelíthetik a hajdani nőket.“

Vajjon a becsületes, de szegény férfi képes-e eleget tenni hallatlan fényűzési vágyaiknak; vajjon képesek-e zugolódás nélkül tünni akár a legapróbb nélkülözéseket; vajjon nem hasonlítják-e össze léptenyomon sorsukat a fényesebb anyagi helyzettel dicsekedhető nőkével, szóval: nem önök-e többnyire azok, kik odaviszik a dolgot, hogy — mint mondani szokás — tovább nyújtózunk, mintsem a takaró ér?!

És így, ha mi gyakorta későn határozzuk el magunkat a házasságra, annak is kik a legtöbb esetben okai?! Nem kell-e várnunk, míg zsirosabb hivatalra, jövedelmezőbb állásra teszünk szert vagy egy kis vagyonhoz jutunk; várnunk csak azért, mert félnünk kell attól, hogy a szerető feleség meghidegül irántunk, szerény anyagi viszonyaink miatt.

S ha mi a házasságot pénzszerzési speculatióknak tartjuk: igaz, hogy az minden inkább, mint jellemes dolog, de hát e bajnak is — egy-két impertinens esettől eltekintve — a leggyakrabban nem-e a nők az előidézői?!

Mert hát mért óhajtunk vagyonhoz jutni a házasság által?! Ismét és ismét csak azért, hogy felszeg felfogásukhoz képest boldogíthassuk, hogy betölthessük vágyaikat?!

Másik oldala is van hát az éremnek, asszonyom!

Nem tőlünk függ ekkép csupán, hogy a nő jó gazdasszony, hű feleség legyen. Igyekezhetünk mindaddig építői lenni a családi élet boldogságának, míg önök valódi hivatásukat a legszentebb értelemben fel nem fogják; — hiába tekintjük szentegyháznak az otthont és állítjuk nőnket mint oltárképet bele, míg bennünk nem egyedül a becsületes embert, a szerető férjet és jó családapát, hanem a gazdag vagy legalább az olyan jómódu embert tekintik pusztán, aki önöket — mint szintén mondani szokták „eltarthatja“, mert mindaddig, fájdalom, akad elég nő, aki magát a családélet valóban imádatra készítő helyén jól nem érzeni.

Ne sápitózzunk hát, igaza van asszonyom, hanem inkább igyekezzünk egyesült erővel, magán és társadalmi uton, a fennálló ferde viszonyok gyökeres megváltoztatására hatni; legyünk mi urak és önök urnők a háznál; s ha mi megkísértjük betölteni feladatunkat, mint szerető férj és jó családapát, értsék meg önök is és érezzék át hivatásukat, mint jó háziasszonyok, nők és anyák. S ha mi felragadjuk a bölcs hatalom kormánypálcáját, ne hivatkozzanak folyton egyenjogúakra s ismerjék be, hogy, habár a két nem egyenlő, de képességük és hivatásuk különböző. Hisz a férfi tulajdonságait soha el nem sajátíthatják, hivatását be nem tölthetik és ebbeli küzdelmükben csak vesztenek, elvesztik szépségeik egyik legfőbbikét: nemük gyönyögségét.

Végre ha mi — mint ön asszonyom kívánja — eszményképül az igénytelen házi nőt fogjuk tartani, ki

nem tekinti szégyennek a munkát s kinek műveltsége nem csupán fehér kis kacsójáig terjed, de abban, hogy a házi teendők mindenikéhez ért: önök se tegyék mindeneknek eléje az ostoba piperét, meg a zongorát; önök se törekedjenek csupán arra, hogy egy-két franczia szót ismerjenek, meg kifogástalanul táncolni és bókolni tudjanak s szerelmes, ledér ifjacsákkal édelegjenek, hanem szoktassanak bennünket ama eszményképnek a valóságban is minél gyakrabbi látásához, mert a mint most állunk, ugy-e asszonyom, jóformán csak álmainkban találkozhatunk amolyan hajdani házi-kötényes, a tűzhely tüzetől kipirult arcú leánykakkal, hanem annál többször egész áldott nap a kanapén, meg a klavier mellett ülő felczifrázott divatbákokkal.

Ily uton sikerülni fog talán, egyesült erővel elővarázsolni az annyira emlegetett hajdan-időt.

K A R C Z O K.

— Az álarczos bárlól. —

Debreczen január 31.

Sári (mosogatás közben:) Csakugyan jól mondja az a helybeli ujság, hogy a színházi álarczos bál a zord idő dacára is reményen felülsikerült; én azt hittem, hogy csak Janesi fog körültem söntörködni s képzeld, folytonosan Béla urfi kurizált nekem; annyi szépet sugott a fülembé, hogy bizony isten alig tudtam kiállani...

Juczi: Nekem meg az én jó tekintetes uram tette a szépet s meg is ígérte, hogy meglátogat, ha megmondom, hol lakom? De nem mondtam meg, mert a nagyságos asszony összetörné a fejemet.

Kellner: Te! Azt hallom, hogy Temesváry ur nemsokára ismét rendezni fog egy álarczos bált, mert ezzel nagyon meg volt elégedve... Eljössz megint?

Szakács: Mindenesetre; csak hogy most már nem debardeurnek, hanem Learnek öltözöm.

Kellner: Brávó! Én se megyek most pagátban, hanem misericordianus-ruhában.

Dandy: Nagysád! Én imádom önt, ne menjen még haza, hadd mondjam el, amik szivemben háborognak...

Álarczos: Bocsánatot kérek, édes urfi, de a nagyságos asszony megparancsolta, hogy tehénfejés előtt otthon legyek...

Különben a színházi álarczosbál multjához hiven és nagyszerűen sikerült és „fényes is volt, amenyiben a bálterem éppen úgy ki volt világítva ez alkalommal is mint éppen a jogászbálok.“ (Idézet egy helyi lapból.) Nem volnánk lelkiismeretesek, ha hozzá nem tennők, hogy valóban még a padló is fénylett a vixolástól.

A mostani bál illusztrálása. A jelen (nem) volt intelligens osztály valóban bámulatba esett a nehány év előtti igazán elegáns s kitűnő álarczos bálok felett, melyek egy általában nem szentségtelenítették meg Thalia templomát. Ah, milyenek voltak azok! Valahányszor — mint most is —

álarczos bálokról gondolkozunk, valódi lelkesülés fogja el keblünket s örömkönyeket sirunk azok kedves emlékeiért.

Mindezekből eléggé kitűnik a f. h. 27-én rendezett színházi álarczosbál nagyszerű sikere és fényessége s fölösleges azt, valamint a következőket az álarczos bálokban élvezni óhajtó, intelligens közönség becses figyelmébe ajánlanunk. . . .

Karmay.

Gyöngyszemek.

— A szerkesztő jegyzeteiből. —

287.

A magyar csak a csatában katona. Otthon szerény, munkás polgár, íróasztalánál kedélyes költő, kedvesénél hő szívi szerelmes, borasztalnál vígkedvű czimbora, csak a csatamezőn hős, csak ott oroszlán, kedvese ölében nem jutnak eszébe csatái, de viszont a csatában nem jut eszébe kedvese.

A f o r r. e s a t a k é p e k.

288.

Magyar vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűnk első hangjai;
Ajkamra fel-fel röpöppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.
Ha az öröm legjobban festi képem.
Magas kedvemben sirva fakadok,
De arcom víg, a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.

M a g y a r v a g y o k.

289.

A magyarnak kincse, lelke
A szabadság s hősi érzet;
Ős időktől büszkeséggel
Érte küzdött, érte vérzett.

P é t e r b u k á s a.

290.

„Hideg aczél a kard, mégis nagyon éget.
L e h e l.

291.

„A nő életét lehet összpontosítani e szóban: szerelem; de a férfiaknak még más is kell; az erős és bátor ember nem pontosítja össze egész életét egy egyénben; ő nagyobb ezélt kíván és van még a szeretett nő neve előtt egy más név, a mely megrezgeti szívének minden idegét, e név a „haza“ neve.

I n q u i.

F e r é a l M. V.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

(K.) E hétről kevés a mondanivalónk.

Pénteken, **Január 25-én** a színház zárva volt; **27-én** „Álarczos bál“; **28-án** a „Sárga csikó.“

Január 26-án Szabó Bandi jutalomjátékául első előadásban: „**Két dudás egy csárdában**“ A szinlap szerint „népszimű“. Valójában semmi. Irta: Deréki Antal.

A méltatlankodás érzetével néztük és hallgattuk végig e silányságot, amelyet még „darabnak“ sem lehet nevezni, annálkevésbé népsziműnek. Hogy miképp lehet ily férczművet előadni, főleg egy elsőrendű tag jutalomjátékára: felfogni ugyan nem bírjuk, de a legnagyobb mértékben helytelenítjük már csak azért is, mert az ily eljárás a közönség elidegenítésére látszik czélozni. Amilyen kevesen látogatják rendszerint az előadásokat, ép oly bizonyosnak volt vehető ez alkalommal a zsufolt ház. Ha pedig a színházjáró közönség színe-java jó, sőt kitűnő darab láthatásának reményével csódittetik a színházba s ilyet kap: milyen fogalma lehet a rendes darabokról, minő a közönséges előadásokról?! Ki az oka aztán, hogy többnyire üres a nézőtér?!

Nem tudjuk, ki rejlik ama valószínűleg álnév alatt, mely Deréki Antalt jelzi e tákolmány szerzőjének, de annyi bizonyos, hogy egy jelesebb syntaxista, aki néhány sziművet összeolvasott s ugyanannyit látott, — tisztességesebb művet állíthatott volna össze iskolai feladat gyanánt. Ha Szikora csizmadia alakja nincs a darabban s azt Foltényi oly kitűnően nem személyesíti, még kézzelfoghatóbban megbukott volna, mint így. *Requiescat in pace!*

A színészek jöttek-mentek, tán maguk sem tudták miért; Szabó Bandi énekelt egy pár csinos dalt, de egyébként olyan tizedrangú szerepe volt benne, hogy akármelyik kardalnok eljátszhatja. — Szóval: a közönség, mely kiléptekor pillanatokig tartó tapsviharral fogadta, semmiképp sem érdemelte meg, hogy ilyen darabnak feltalálásával bosszantassék.

Január 29-én Szigligeti régi jó darabja, „**II. Rákóczi Ferencz fogsága**.“

A darab ismeretes. Az előadás jó volt s különösen Temesváryné játéka, ki hosszabb betegsége után majátszott először s a közönség által rokonszenvesen fogadtatott, érdemli meg az elismerést.

Temesváry és Toldy jók voltak, de Kunsági helyett, aki ilyen szerepekben csak ront, szívesen láttunk volna mást. Őt Petaud király czim szerepén kívül másban csak nagyon óvatosan, és gyéren kellene használni.

A szereplők, a közelebb elhunyt költő emléke iránti kegyeletből, karjaikon gyászfátyolt viseltek.

Irodalmi és művészeti hírek.

Bodenstedt a fővárosból már eltávozott; dalaiból mai számunkban közlünk egy kis dalocskát.

Imre Sándor, jeles irodalomtörténészünk „A magyar irodalom és nyelv rövid története“-nek negyedik javított kiadása jelent meg a napokban ifj. Csáthy Károly kiadásában. A nyelv- és műveltség-történetre különös suly van benne fektetve, mi mindenesetre elő-

nyére válik s használhatóbbá teszi a Toldyénál felsőbb osztályu tanulóknak, kiknek ez írva is van. Ára 2 frt. s kapható helyben, Csáthy Károly könyvkereskedésében.

A nemzeti színház drámai igazgatását Szigligeti elhunytával az intendáns, báró Podmaniczky saját kezébe vette, a megürelt drámabíráói tisztségre pedig Tóth Kálmánt nyerte meg.

A „Sárga csikó“ népszínműben többször hallottuk Szabó Banditól énekelni a következő, csakhamar közkedvességüvé vált népdalt:

Baja város szép helyen van,
A templom a közepén van,
Köröskörül arany csipke
Rászállott a bús gerlicze.

Ha én bús gerlicze volnék,
Rózsám ablakába szállnék;
Ott is csak azt dalolgtatnám:
„Ébren vagy-e kedves rózsám“?

„Ébren vagyok, nem aluszom,
Rólad rózsám gondolkozom,
Igy jár, aki szeretőt tart,
Éjjel nappal nem aludhat.“

Harangoznak a toronyba,
Megy a kis lány a templomba,
Piros kötő van előtte,
Megreped a szívem érte.

Császár körte nem vadalma,
Árvából lesz jó katona,
Árvából lesz jó katona,
Mert nincs neki pártfogója.

Mínthogy némelyek csak töredékben ismerik, jónak láttuk egész terjedelmében közölni.

A „Magyar nők gyermek Lapja“-ból már négy szám jelent meg elegans, kis nyolczadrét alakban. Vannak benne 5—11 éves gyermekeknek szánt versek, mulattató és hasznos közlemények s mi egyik kiváló becsét képezi: a francia és angolnyelvek gyakorlatibb tanrendszere. A tanrendszer valóban gyakorlatibb is, mínthogy egyenesen példákkal kezd a tárgyalást a legkisebb szabály előrebocsátása nélkül s magát a tanulót utalja a szabályok levonására. E tanrendszer kétségtelenül a legjobbnak bizonyult, de csakis úgy, ha a példák után aztán maga az előadó is levonja a szabályokat, hogy azt a tanulók rendszeresen magukévé tehessek; itt ez utóbbmondottak nincsenek érvényesítve s ép ez okból félünk, hogy a gyermekek minden hangos felolvasás daczára sem fogják e nyelveket rendszeresen s így használhatólag elsajátítani. Előfizetési ára negyedévenként 1 frt. s Majthényi Flórához küldendő Budapestre, Császárfürdő 111-dik szám alá. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Előfizetési fölhívás a „Magyar nők gyermek-lapja című gyermek- és ifjusági közlönyre, melynek jövedelme felében a török árváké. Megjelenik hetenként egyszer $\frac{3}{4}$ iv tartalommal és színes borítékkal.

Amellett, hogy a francia és angol nyelveket gyakorlati módon beszélni tanítja; oly változatos tartalmat igyekszik felmutatni, melyen ne csak a gyermekek és növendékek, de a felnőttek is találjanak mindenkor valamely olvasmányt. Legujabb rendkívüli kedvezménye: hogy minden hónapban egy-egy kisebb-nagyobb sorsjegy-igérvény vagy kisebb sorsjegy játszik a lap részére, melynek lehető akár 200,000 frt, akár kevesebb nyeresége egyenlő részekben illetendí az előfizetőket egyenkint, a török árvákat és a lap tulajdonosnőjét. Az igérvény száma és huzásának ideje a lapban mindig előre közölve lesz. Gyűjtőknek 8 példány után tisztelet példány jár.

Előfizetések: évnegyepenkint 1 frt.-jával Budapestre a Császárfürdőbe, 111. sz. a szerkesztőséghez küldendők; hol teljes számú példányok még kaphatók.

K Ü L F Ö L D.

Rudolf koronaörökös a napokban Edinburgh egyetemét látogatta meg és az ottani tanárkar részéről a legszívélyesebb fogadtatásban részesült. A nevezetéseken kívül egy oly emlékkönyvet is tártak eléje, melyben a hoszas években ez egyetemen a doctor juris szigorlatot kiállott János főherceg van bejegyezve. Edinburghból Hamilton Parkba és onnan Glasgowba rándult a trónörökös. Nem sokára Belfastbe indul. **Andrassy** gróf, külügyérünk a mult vasárnap életveszély között forgott. Bylandt gr. hadügy miniszter estélyéről hazakocsizván, megbokrosodott lovai hintóját csaknem fölboríták. A gróf azonban egy hirteleni szökéssel kiugrott a kocsiból, de csak alig kerülheté el, hogy a tova robogó jármű és a kapualj oldalfala közé nem szorult. — **Lasser** báró oszt. miniszter súlyosan beteg; a részvét az uralkodóhástól kezdve általános. — **Munkácsy Mihály**, Párisban élő művész hazánkfia közelebb egy nagyszerű történeti festményt fejezend be, mely „Miltont az elvesztett paradicsom híres művét 3 leányának tollba mondatolva“ ábrázolja. E kép a párisi világtárlatra van szánva. — **Bismarck** a lengyel nevek használatát egyszer-mindekorra eltiltotta Németországban.

Harcztéri galambposta.

Az ukrainai ménék föltartózatlanul nyomulnak Gallipoli a Dardanellák kulcsa és Konstantinápoly, a szerencsétlen Törökország fővárosa felé. Elöttük-mögöttük a halál és pusztítás angyala jár. A muzulmán és keresztény lakosság egyaránt menekül a kegyetlenkedő oroszok elől, falvaikat előbb fölgyújtván és házuk környékét szétrombolván. Ezekre rug naponként azon menekülők száma, kik éhesen, rongyosan, hontalanul bolyongnak Konstantinápoly felé, hogy legalább mesztelen életüket mentse meg.

És a békére, de még a fegyverszünetre sincsen kilátás. A keleti kérdés a bizonytalanságok örvényébe

sodortatik egyetlen hitszegő nagy hatalom által! Oroszország nem engedélyez fegyverszünetet, hanem a legmegalázóbb békére akarja kényszeríteni Törökországot. A többi között Bolgárországot hűbér állammá ohajtja átalakítani Oroszország. Ez ellen azonban Andrásy gr. körültekintő külügyérünk, ki teljesen a helyzet magaslatán áll, tiltakozott. Anglia viszont a Dardanelláknak az orosz hadilobogó előtt leendő megnyitása által fogna érzékenyen sujtatni t. i. Kelet-Indiával való összeköttetési vonalát a szuez tengersizorson át veszélyeztetve hiszi.

Oroszország és a porta között az alkudozások titokban folynak és bár Anglia többször fölszólítja a Szt. pétervári diplomatiát a nyilatkozattételre, ez mind-egyedül csak félhivatalos adatokat juttatott tudomására. A Dardanellák tengersizorosa előtt 10 angol hadi hajó áll . . . parancsra készen Gallipoli esetleges megszállására!

E netáni cselekedet folytán a keleti kérdés új fordulatot venne.

A spanyol királyi menyegző.

Elmulaszthatatlannak tartjuk néhány sort szentelni azon fényes eseménynek, — mely — sokak hiedelme szerint — Spanyolország egész jövőjére is befolyással bírand, a mennyiben a kötött frigy által a Bourbon családnak Európában még egyedül uralkodó ága a rokon, de eddig ellenlábas orleansi ággal való kikülvése pecsételtetett meg.

A menyasszony Mercedes infanta fehér selyem csipkékkel gazdagon díszített s óriási uszályal ellátott ruhát viselt, melyen fehér rózsák pompáztak. Szintén fehér köpenye prémezve és köpenykéje pedig gyémántos kápocsal volt összefoglalva. Fején pompás, keleti gyöngyből álló párta emelkedék. Bár Spanyolországban királynő-koronázás nem divik, a királynék azért ünneplés alkalmakkor mégis koronát szoktak viselni. — Alfonz királyi arája szintén kapott egy ily koronát, mely 5000 csillor gyémántból van összeállítva; ezek közül egyik-másik az államhitelezők nem kis bosszúságára 15 karatot is nyom. Monpensier herceget általában fukarnak tartják; ez egyszer azonban kitett magáért.

A királyi ara tündéri jelenség volt és szépsége általános csodálatra ragadta a szemlélőket. Bár kissé alacsonyabb termetű, de azért rendkívül kecsesnő. Arcza haloványsága föltűnő ellentétet képezett üde ajkai virágzó pirjával.

Alfonz, az ifjú király barna sűrűn fürtös hajzattal dicsekszik. Arczát kis pofaszakáll és még kisebb bajusz díszíti. Trónra lépte óta föltűnően megférfiásodott. A király tartása sokkal szabadabb és feszélytelenebb volt az arájáénál.

A házasság szentségét az indiai patriarcha kezéből fogadták. Mire végeztével a királyné is a trónmenyegzet alatt foglalt helyet férje oldalán; mire a pápai követ így szólott a királynéhez: Az egyház kegyedet üdvözli, mint Spanyolország királynéját!

Azután a „Te Deum“ énekeltetett el. Ennek bevégeztével a királyi házaspár egy nagy ünnepi hintóban, mely fölött a királyi korona lebegett — foglalt helyet.

A királyné arczvonásai most már derültebbek valának, arczszíne élénkebb lett.

A király pedig csak úgy sugárzott a boldogságtól mert hiszen nem állambölcselet, hanem a tiszta szerelem vivé őt e házasságra!

És valóban Alfonz mint völegény is csak ritkán nélkülözheté már szíve menyasszonyát.

Aranjuezból Madridig a király szobájába egy telephon volt vezetve, melyen át legalább hallérzékével iparkodott lelke távollevő bálványát élvezni.

Boldog ifju! Midőn még nem rég Bécs-Ujhelyt osztrák-magyar hadapród voltál, alig álmodád, hogy a végzet könyvében megvan írva, miként egykor fejedet az őseid királyi és szívedet az üdv koronája fogja ékesíteni.

W. G.

FŐVÁROSI HIREK.

— **A király ő felsége** a bölcsőde-egylet január 30-ki báljára érvényes jegyét 200 frttal váltotta meg. — **Zichy József** gr. volt kereskedelemügyi minister eljegyezte magának Odescalchi Iona hercegnőt, Odescalchi Gyula hg. — Tisza Kálmán sógorának — második leányát. — **A fővárosi árvizveszély** elmúlt, a Csepel-sziget azonban még mindig víz alatt áll. — **Muzeumi régiségházi** őrré Dr. Czobor Béla kineveztetett. — **Üvegfestészeti** műtermet nyit meg májusban Kratzmann Ede a fővárosban, ki e végre államsegélyben is részesülend. — **Türr István** már hazatért Victor Emanuel temetéséről, Rómából, panaszkodik, hogy a különféle csatákban kapott régi sebei sok fájdalmat okoznak neki.

VIDÉKI HIREK.

Nagyváradon egy a polgármester elnöklete alatt, tartott értekezleten határozatba ment Szigligeti Ede születése házat gyűjtés útján kiállítandó emléktáblával megjelölni és a közgyűlésben indítványozni, hogy azon utcza, melyben azon emlékezetes ház áll — Szigligeti nevére kereszteltessék. — **A biharmegyei nőegylet** az idén nem fog tánczvizalmat rendezni. — **Nagyváradon** van egy olyan szeszgyár, mely mint állítják, még vasárnaponként is működik s kürtője — horribiledictu — olyan szikrákat hány, melyek egyikénél valaki a tizedik utczában is szivarra gyújthatott. Se non e vero sat. — **Csabán** annyi a „Pál“ nevű lakos, hogy a B. K. szerint a város lakosságából alig jut némelyiknek egy-egy másnevű vendég, akivel a névnapját megülje! — **Kecskemét** egyik városrészében, mint az ottani lap írja, a kosárfonás kézműipara oly szépen meghonosodott, hogy egy-egy ember csekély díjazás mellett is megkeres vele naponta 40 krt.

HELYI TÁROGATÓ

— **A kereskedő ifjak balja** — Sesztina Lajosné ő nagysága védnöksége alatt a „Korona“ szállodában febr. 1-én fog megtartatni.

*

— **Kiss András**, a ref. főiskola nyugalmazott érdemes tanára jan. 30-án általános részvét mellett temettetett el. Béke hamvaira!

— **Színházunkban** új operettek készülnek. ugyanis legközelebb a „Talléros pékné“ és a „Kis doctor“ kerülendnek színre.

— **A debreczeni terményesarnok** közgyűlése jan. 27-én elnökül Fráter Imrét és alelnökül Berger Henriket választá meg.

— **Gyászhir.** Folyó hó 30-án temették el nagy részvét mellett városunkban a mindenki által szeretett s közbecsülésben álló **Ferenczy Antal** kereskedő ifjat. Barátai, egy gyönyörű koszorut tettek sirjára, melynek széles kék szalagján ezüst betűkkel következő szavak voltak írva: „Feledhetlen jó barátunknak **Ferenczy Antalnak** 1878.“ — a másik végén: „Örök zálogul szeretett barátjai jan. 30.“ Künn a sirnál **Balázs Kálmán** huzta el a kedves halott szomorú nótáit. — Szomorú volt egész élete, siratta kedveseit — és most siratják őt barátjai. A soha el nem felejtés égjen sirja felett!

— **Időjárásunk** rendkívül szeszélyes; hol föleneged, hol meg egy jót fagy. Az utcákat városunkban mindenütt vastag hóbura födi; a járdák különösen elhanyagolják; a házbirtokosoknak eszök ágában sincs a megkeményedett rögös havat fölcákányoztatni és eltakarítani. A kocsitakon életveszélyes kottyanók keletkeznek és az olvadásnak indult hóvizes habarék sehol nem talál lefolyást, mert a csatorna, rostélyok többnyire bedugulják. Valóban ázsiai állapotok!

Az álarczos bálról mely a városi színházban mult vasárnap tartatott, nem épen épületes hangulatban távoztunk. Volt néhány maszk, de a szokásos, ismerlek megszólítás elhalt az ajkon, ha a szem véletlenül a maszk duzzadt kerges kezeire és rézvörös indián karjaira tévedezett. Az álarczos bálók fűszere, a szellem a fényesen kivilágított teremben valóban, fehér holló alakjában sem mutatta magát. Mily életre való eszme volna tehát a nőegylet részéről egy zártkörű álarczos bál rendezése; mi csaknem garantirozni mernénk a fényes eredményről. A kétforintos vacsora terve mellett — tessék elhinni — ez is életre való indítvány.

— **Ha Debreczen** büszkén mondhatja, hogy van még „Szágfy bácsija“, Budapest többé nem mondhatja, hogy van még „Mohácsi báczink.“ A fővárosnak ezen nagyon is fontos — több mázsát nyomó egyéniség szelleme tegnapelőtt rövid szenvedés után kiköltözött tekintélyes hüvelyéből. Mohácsi bácsicsak olyan typicus alakja volt Budapestnek, mint akár a Nagy Kristóf vagy Szt. Sebestyén. Mindenki ismerte, ő azonban csak a kártyát ismerte, melylyel szerencsés játékot üzött. Míg Szágfy bácsink a szellemességben tűnik ki, — addig „Mohácsi báczin“ a testességben állott vagyis többnyire ült utólérhetlenül! A „kis pipa“ benne törzsven-dégét gyászolja. Béke hamvaira!

Visszhang a „Báli referensekhez“ czimű czikkre.

Debreczen jan. 27.

Tisztelt szerkesztőség!

Megbocsásson, hogy ily későn válaszolok azaz inkább véleményét osztom a báli referensekhez irt cikkére; de mivel én ezt csak ma olvastam, azért késtem. Reménylem ugyan, hogy Szerkesztőséged lelkiismeretével későn is! elfogadja és kiadja soraimat.

Nem akarok hosszas lenni, tehát csak röviden fogom előadni, hogy a nők fényezésének mi vagyunk okai, azért ott kezdem, hol végzi. A báli toillettek, melyek valóban feltűnők, eltekintve mindazon fényűzést, mit utczán, szalonban, templomban, és színházban látunk, a báli fényezés az, mi már a legnagyobb fokra hágott és ennek mi vagyunk csupán okai, ezt el kell ismerni, melyet még azzal fokozunk, hogy csak is az olyan hölgyeket írjuk és emeljük ki a lapban, kik a legelegánsabban voltak öltözve; így hogyne igyekeznék minden hölgy tetszeni! és hiúsága csak azzal van kielégítve; ha a lapban kiemeljük. De nemesak azért öltözködik még elegánsan, hogy a lapba kitegyük; hanem azért is, mint mondani szokták a petrezselymet ne árulja; mert a tapasztalás még eddig azt bizonyította, hogy az oly hölgyek, kik egyszerű öltözetben jelentek meg a táncsteremben, azok rendesen néző publikumok voltak, alig merte egy-egy ismerőse egy polkára felkérni, annál kevésbé nem egész ismerőse; pláne egy négyesre, hogy is hivna egy olyan, ki Bécsből és Párisból rendeli a frakkját és nyakkendőjét sat. Hisz sokat vesz-tene akkor az ő öltözete egy olyan egyszerűen öltözködött hölgy mellett, mikor ez csak maga öltözött legfeljebb a kedves mama a csokrot segítette feltűzni, míg ama gentlemen egy arra fogadott egyén által öltöztetett, és öltözött a legutóbbi bála 6 órától 10-ig. Ez ám a hiúság! No de ugy gondolom elég ebből ennyi; ezt azért irtam, hogy tudja meg Szerkesztőséged, mennyire osztom véleményét, hogy a nők fényűzésének mi vagyunk valóban okai. *) S mint Szerkesztőséged is mondá, másként lesz az ezután, csak az oly hölgyeket fogjuk a lapban kiemelni, kik legegyszerűbb toilletben jelentek meg és ezeket fogjuk legtöbbször nem csak polkára és csárdásra felkérni, hanem négyesre is. Ugy-é?! Ha ez így lesz, nem leszünk kénytelenek az agglégénység temetőjére gondolni, sem a falusi leány szerény varró asztalához és sustorgó konyhájához menekülni. S mi több, nem fognak átkokat szorni fejünkre az egykor elegánsan öltözködött remény nélküli hölgyek.

Azon reményben, hogy ezután, minden másként lesz. sat. Uj idők! — Uj emberek!

Egy báli referens.

KÉRELEM.

Kérjük valamelyikét t. előfizetőinknek, sziveskedjék nekünk nélkülözhetés esetében a „Déli-báb“ mult évi 1. és 21. számát megküldeni, mint-hogy belőle egyetlen példánnyal sem rendelkezünk s nagy szükségünk van rá.

A szerkesztőség.

*) Mi csak részben mondtuk!

Meti lap a szépirodalom és művészet köréből.

KIADÓ ÉS FŐMUNKATÁRS:

GRÓF CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐ:

DENGI JÁNOS.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

Előfizetések, reclamációk, vidéki levelezések, talányok megfejtése, tréfák és adomák s a vegyes rovataiba szánt közlemények a kiadóhoz, a lap tartalmát illető kéziratok pedig a szerkesztőhöz küldendők.

Kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Szerkesztői iroda: Szent-Anna-utca 2536.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

- 57, 79, 89, 95, *Vágy, remény és csalódással van tele*
S mindenkinek ki jut része belőle.
- 17, 29, 43, 35, 28, 71, 46, *Költőről vagy szerelmesről mondják ezt,*
Ha a múlt és jövő képen tévedez.
- 75, 37, 77, 26, 92, 9, *Magosan száll, pedig nincsen szárnya,*
Szél barátja ide s tova hajtja.
- 45, 81, 43, 75, 50, 67, 26, 83, 29, *Sok nemes családnak sírját ez ásta meg*
S helyökbe a porból, másokat fölemel.
- 8, 66, 13, 48, 28, 6, *Elérhetlen vágyat támaszt szivedbe,*
Gyorsan tűnő csalfa képet lelkedbe.
- 41, 23, 6, 51, 88, *A kit az kedvessé és vonzóvá teszen,*
Bármily nagy harczok közt övé a győzelem.
- 85, 56, 83, 4, 53, 36, *Láthatsz ilyent kivált templomokban,*
De ritka melyet valódi művész kéz alkotta.

1—95 *Lángkeblű költőknek volt ez jelmondata*
S dicső szellemének egy fényes sugara!
 Megfejtési határidő február hó 15-e.

A mindkét talányt helyesen megfejtők közül sorsolt **Dengi János** lapunk szerkesztőjétől megjelent költemény-füzettel jutalmaztatik.

A „Déliabáb“ 3-ik számában közlött sakktalány értelme a következő:

Süsd rám szeliden szép szemed,
 Most látsz utolszor engemet;
 A sors elint karod közül,
 De szívem csak érted hevül.
 Nem földön nőtt szép rózsaszál,
 Gyönyörűségem te valál.
 Örök tavasz nyiljon neked,
 Isten veled, Isten veled!

A rózsza nem illattalan,
 Bár szurdaló tövise van;
 A mig szerettél, azalatt
 Számomra bú virág fakadt.
 Ah de édes kin volt az nékem,
 Mit érted kelle szenvednem,
 Szívem soha elnem feled,
 Isten veled, Isten veled!

A szótalány pedig: „Szerelmem.“ Helyesen következő t. előfizetőink fejtették meg:

Opris Katinka, Kubinyi Izabella, Tucsny Irma,
 Kunczl Klemmi, Kálnoki Matild, Erdésy József, Peterdy

András, Püspöki Zoltán, Tóth Katinka, Fenyvesi Aranka, Böhm Serafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Kovács Erzsike, Putnoki Ilon, Hegyesi Etel, Brett Ida, Nagy Ignác, Varga Zoltán, Joó Lajos, Kádas Katinka, Régény József, Erdély Gyula, Urbán Mihály.

Szerkesztőségünknel megrendelhető:

A Délibáb. I. évfolyam. Szerk. Dengi János; kiadta gr. Csáky Alfonz. Ára 4 frt.

A Falusi könyvtár. I. és II. évfolyam. Szerk. Vass Jenő és Dengi János. Ára a két évfolyamnak 2 frt. 40 kr. Egy füzet 12 kr.

Munkács ostroma. Költői beszély IV. énekben. Irta Dengi János. Ára diszkötésben 1 frt. 50 kr.

Költemények. Irta Dengi János. Ára füze 1 frt. 20 kr. Diszkötésben 2 frt. 10 kr.

A szerkesztő üzenetei.

P. K. Kolozsvár. Sikerültek; mindakettő jönni fog. Csak előre!

Gizella ónagys. Nagyon köszönöm; már a többi közt diszeleg. Tavasszal számottartok az ujabbra is! Nemsokára viszonzom. Üdvözet.

M. Jozefa. Nagyon későn küldte nagysád s most már nem hozhattuk. Fogadja egyébiránt őszinte részvételünket.

Ilonka. Ön értékesebb beszélyeket is irhatna, ha figyelembevenné, amit multkor mondtunk; aztán ha nagyobb tárgyilagosságra törekednék, ha kerülné a fölösleges szószaporitást s ha a következményeket nem árulná el erőszakkal az előzményekben. Az elbeszélő genre-ban a jellemek nem szavakkal, hanem tettekkel festendők. Mig ezeket nem veszi figyelembe, egyetlen megállható beszélyt sem fog irni. A mostanin segítünk, amit lehet s annak idejében besorozzuk.

Egy nő életéből. Debreczen. Százszor feldolgozott tárgy, mely az olvasóközönségre kopottságánál fogva legkevesebb érdekléssel se bír. Más lap talán szívesebben fogja venni, mi a mondott okok miatt nem közölhetjük. Félretettük, egy hétig megőrizzük.

Kárpáti. Helyes! Besoroztuk. Tiszteljük az oda-valókat.

Szigligeti felett. T. L. Későn jött; aztán már ugysem tudná megköszönni boldogult jelesünk...

Berzsenyi. Impertinens rossz versek. Ne tessék „többel szolgálni;“ elég volt ez „dosztig.“

Argus. Mv hly. Annak a füzetkének koránt-sincs olyan értéke, mint ön hiszi; nagyobb lármát csap vele, mint aminőt talán megérdemel. Lapunkban már egyszer helyet adtunk ajánlásának, másodsor — bár nevetségesen lovagiasságot s discretiót akar vele összefüggésbe hozni — oly terjedelemben nem közöljük. A küldeményt még nem olvashattuk el.

„Hölgyek Lapja“ A 3. számot mégse kaptuk; kérjük. Hát máskülönbén hogy leszünk? nem szeretnők azt a dolgot sokáig halasztani.

„Nagybánya és Vidéke.“ A 4. és 5. számot kérjük.

Sipos Soma. Ön ugyan megvárakoztat. Mégse küldheti? Már csak ettől függ minden.

„Marosvidék“ A 4. 5. 6. számokat kérjük; még nem kaptuk.

Hang. Köszönjük. A másik részt is kérjük.

„Hölgyfutár“ szerk. A többi számot is kérjük, csak a 4-et kaptuk. A miénk, azt hiszszük, mind meg ment.

Tréfák és adomák.

Közli jegyzetei után: Gróf Csáky Alfonz.

— (ifj.) X. buskomor kezdő író végre sikerült sok rábeszélés után a czimborák kedélyes multságot ígérő szavaiknak rávenni, hogy Sz...-ékhez multságba menjen.

— Vacsora alatt szerencsés volt egy angyali hölgy melléülhetni, ki elfogultan dicsérgeté szemébe beszélyeit. A fiatal író szerénykedett:

— Bocsánat, nagysád, hogy bátorkodom becses szavait kétségbe vonni... én nem tudok gyönyörködni saját darabjaimban.

— Oh, hiszen te semmiben sem tudsz gyönyörködni — válaszolt egyik barátja, hivatkozva buskomor természetére.

— Már kedves barátom, azon műnek, melynek élvezetet szerez, ugyancsak meg kell felelni mind az aesthetika, mind a lélektaniség szigorú kellekeinek — felelt az író a haragtól neki hevülve.

— Azért nem tudsz saját beszélyeidben gyönyörködni, válaszolt a mosolygó czimbora s a kiengesztelő-dés jeléül végighuzta tenyerét barátja hátán.

— Édes tiszt elendő uram — szólt predikáció után a predikáló baráthoz néhány mise árával tartozó cigány — olyan sépen prédikált az árvákról, özvegyekről, hogy szinte nekem is kedvem jött rajtuk segílni. De nincs miből.

— No jól van édes fiam. Isten a jószándékot, ha nincs más, tett helyett fogadja.

— Akkor jól van tisztelendő ur, így hát mi ketten is quittek vagyunk — válaszolt a tisztelendő ur részére és rovására örökre kereket oldott cigány.

Czigány. Kezsit lábát csokolom, ides-nagyságos orvos ur, segítsen szeginy gyermekemen.

O. — Mi baja van?

Cz. Hát kirem egy dühös, deglett máláczot talált és megette a fojtani való. Attól félünk, hogy hát megdühösödik vágy meghál á nyomorult ördög.

Orvos megírja a receptet és átnyújtja.

— Ezt — értvén alatta az orvosságot, mit a recepten kap — főzze ki vízben, szűrje meg, s igya meg fiad. Érted?

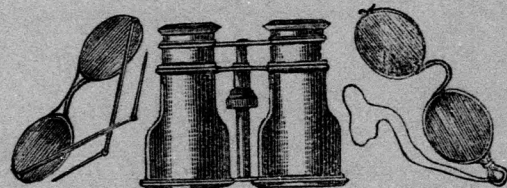
— Igenis nagyságos ur. Mivel tártosunk?

O. — Semmivel.

Cz. — Kezsét lábát csokolom, ázs Isten áldja meg. Egy hét mulva vissza megy az orvoshoz a Cz. — Hát meggyógyult ám a fiám. Isten áldja meg, hogy oly jó orvosságot tudott ádni.

O. — Hogyan vette be?

Cz. — Kezsét lábát csokolom, kifőstem vízben, megsürtem, astán fiam torkába töltöttem. — Használhatom még est ázs orvosságot?

Szinházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegek és hályogtól műtét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

ugy minden a látszerészi szakba vágó cikkek a legjobb minőségben s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

TARTALOM: 1. Hópelyhek. (költ.) Illy és Bálint 2. A lapuváriak. (beszély) Csengey Gusztáv. 3. Mysterium és moralitás. Bayer Ferencz. 4. Óh hogy repes (Mirza-Shaffyból) Sziklai Soma Kornél. 5. Egy louis d'or. Gróf Csáky Alfonz. 6. Irodalom Argus. 7. Aesthetikai levél egy nőhöz Moller Ede. 8. Tárca. Hajdan és most. 9. Karczok. 10. Gyöngyszemek. A szerkesztő jegyzeteiből. 11. Színház. (K.) 12. Irodalmi és művészeti hírek. 13. Külföld. 14. Hareztéri galambposta. 15. A Spanyol királyi menyegző. W. G. 16. Fővárosi hírek. 17. Vidéki hírek. 18. Helyi tárogató. 19. Visszhang a „Báli referensek“-hez című cikkre. 20. Kérelem.

BORITÉK: Heti naptár. Sakktalány. Számrejtvény. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztőségünknel megrendelhető. Szerkesztői üzenet. Tréfák és adomák. Hirdetés.